

Sağlık Hizmetlerinde Performans Kavramının Bibliyometrik Analizi

Meltem SARI*
Gülşen GENÇ**

Öz

Çalışmanın amacı sağlık hizmetlerinde performans kavramını bibliyometrik analiz yöntemlerine göre incelemektir. Bu çalışmada bibliyometrik analiz için Web of Science Core Collection veri tabanından 1975-2020 yılları arasını kapsayan “performance” ve “healthcare” kavramlarına başlıkta yer veren çalışmalar ele alınmıştır. Analiz yapılırken VOSviewer bibliyometrik analiz programından yararlanılmıştır. Çalışmada kelime, atıf, ortak atıf ve bibliyografik eşleştirme analizleri yapılmıştır. Araştırma kısıtlarına uyan 648 makaleye ulaşılmıştır. Analiz sonuçlarına göre kavrama en çok katkı sağlayan çalışmanın Ewig vd, (2009) olduğu görülmüştür. Dokümanların atıf analizi sonuçlarına göre Van Der Geer (2009), bibliyografik eşleştirme analizine göre Ewig (2009) alıntı bağının kuvvetli olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Yazarların atıf analizi ve bibliyografik eşleştirme sonuçlarına göre yazarlar arasındaki alıntılanma bağının kuvvetli olduğu tespit edilmiştir. Ortak atıf analizi sonuçlarına göre Kaplan R.S. ve World Health Organization ile kurulan alıntı bağının kuvvetli olduğu görülmektedir. Sağlık hizmetlerinde performans yönetimi ile ilgili çalışma yapacaklar araştırma sonuçlarından yararlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Hizmetleri, Performans, Bibliyometrik Analiz

Bibliometric Analysis of Performance of Healthcare

Abstract

The aim of this study is to examine the concept of performance in health services according to bibliometric analysis methods. In this study, bibliometric analysis method was used. For bibliometric analysis, the Web of Science Core Collection database covers the concepts of "performance" and "healthcare" from 1975 to 2020. VOSviewer bibliometric analysis program was used when analyz. 648 articles that meet the research restrictions have been reached. According to the results of the analysis, it was seen that the study that contributed the most to the concept was Ewig et al. (2009). According to the citation analysis results of the documents it was found that the Van Der Geer (2009) citation link was strong and according to the bibliographic matching analysis it was found that the Ewig (2009). According to the of citation analysis results and bibliographic matching results of the authors, the citation link between the authors is strong. According to the joint citation analysis results, the citation link established with Kaplan R.S. and the World Health Organization is strong. Researchers who will study performance management in healthcare can benefit from the results of the research.

Key Words: Healthcare, Performance, Bibliometric Analysis

Geliş/Received: 18. 01. 2022

Kabul/Accepted: 17. 05. 2022

***Etik Kurul İzni:** Bu çalışmaya, insanlardan veri ve örnek toplamayı gerektiren, anket, inceleme, mülakat ve deney içeren çalışmalar kapsamına girmediğinden, etik kurul onay belgesi gerekmemektedir.

* Bilim Uzmanı, Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, meltemtasli@hotmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5091-5987>.

** Bilim Uzmanı, Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, gulsengenc44@hotmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8386-4626>.

(Makale Türü: Araştırma Makalesi)

Giriş

Performans ve performans değerlendirme kavramlarıyla ilgili literatürde farklı tanımlara rastlanmaktadır. Örgütsel bağlamda performans, örgütün amaçlarına ne ölçüde ulaştığını göstermektedir (Bovaird, 1996: 146). Performans değerlendirme ise örgütün amaç ve hedeflerine etkin bir şekilde ulaşılabilmesi için çalışanın örgütteki iş performansının belirlenmesi, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi aynı zamanda çalışanlara tanınma, geri bildirim alma ve kariyer rehberliği sunma olarak tanımlamak mümkündür (Islam ve bin Mohd Rasad, 2006: 163). Performans ölçme yeteneklerin etkinliğini belirlemenin temeli olarak görülmektedir (Shang, 2004: 671).

Sağlık 1946'da Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından "Sadece hastalık ve sakatlığın olmayışı değil, beden, ruhen ve sosyal yönden tam bir iyilik hali" olarak tanımlanmıştır (Kesgin ve Topuzoğlu, 2006: 47). Sağlık hizmetleri, sağlığın korunması ve hastalıkların iyileştirilmesi amacıyla yapılan çalışmalardır (Sim ve Wright, 2000: 3).

Sağlık hizmetlerinde performans kavramı DSÖ'nün 2000 yılında yayınladığı rapora göre sağlık sistemlerinin toplumun sağlığını geliştirmesi, beklentilere cevap vermesi ve finansmanda adaletin sağlanması şeklinde ele alınmıştır (WHO, 2000). OECD ise sağlık hizmetlerinde performans kavramını sağlık hizmetlerinin eşitlik, erişebilirlik, kalite ve verimlilik amaçlarına ne derece ulaştığıyla ilgili olduğunu belirtmiştir (Tatar, 2007: 165).

Literatüre bakıldığında sağlık hizmetlerinde performans kavramının bibliyometrik analizini ele alan bir çalışmaya ulaşılmıştır. Pasqualine vd. (2012) yapmış oldukları çalışmada Web of Science veri tabanına ek olarak CAPES ve Scopus veri tabanlarından da yararlanılmıştır. Çalışmada 2007-2011 yılları arasında yayınlanmış yayınların bibliyometrik analizi yapılmıştır. Bizim çalışmamızda ise 1975-2020 yılları arasında yayınlanan yayınlar ele alındığı için daha güncel ve daha kapsamlı veriler içermektedir.

Bibliyometrik analiz, yazılı iletişim sürecini nicelleştiren tanımlayıcı çalışmalar olarak tanımlamak mümkündür (Pritchard 1969: 348; Kurutkan ve Orhan, 2018: 7). Bibliyometrik analizler atıf ve yayınların performansını değerlendirmek amacıyla yapılan analiz türüdür (Kurutkan ve Orhan, 2018: 7). Bibliyometrik analiz yöntemi ile bilimsel yayınların analiz tipleri ve alt analizlerle incelenip görselleştirmek mümkündür (Akın ve Kurutkan, 2021: 72). Bu çalışma, araştırmacılara sağlık hizmetlerinde performans kavramı ile ilgili yayınları daha geniş bir bakış açısıyla inceleme ve anlama imkânı vermektedir. Çalışma, kavramla ilgili yapılacak olan diğer çalışmalara okuma listesi çıkarması açısından önem arz etmektedir. Buradan hareketle sağlık hizmetlerinde performans kavramını ele alan çalışmaların bibliyometrik analizi yapılmıştır.

Araştırma giriş, yöntem, bulgular ve sonuç olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır. Birinci kısmı konuya genel bir giriş yaparken ikinci kısmında ise bibliyometrik analiz yaparken nasıl bir yol izlendiğine dair bilgileri içermektedir. Araştırmanın üçüncü kısmında analiz sonucunda elde edilen

bulgular ve yorumlar yer almaktadır. Dördüncü ve son kısım olan sonuç bölümünde ise analiz sonucunda elde edilen verilerin genel değerlendirilmesi yapılmıştır.

Yöntem

Bu çalışmada bibliyometrik analiz yönteminden yararlanılmıştır. Bibliyometrik analiz için “performance” ve “healthcare” anahtar sözcükleri *title* olarak Web of Science Core Collection veri tabanında taratılmıştır. Anılan veri tabanı çalışma için gerekli olan verileri en kolay derleyebilen ve sıkça kullanılan veri tabanı olmasından kaynaklanmaktadır (Bozdemir ve Taşlı, 2018: 412). Çalışma Haziran 2021’de yapılmıştır. Zaman aralığı olarak 1975-2020 arası seçilmiştir. Çalışma zaman aralığı değiştirildiğinde farklı sonuçlar elde edilmesi doğal karşılanmalıdır. Bu koşullar altında yapılan arama sonucunda 648 çalışmaya ulaşılmıştır. Elde edilen 648 çalışmanın verilerin VOSviewer bibliyometrik analiz programında kelime madenciliği, atıf analizi, bibliyometrik eşleştirme ve ortak atıf analizi yapılmıştır. Kelime bulutu oluşturulurken MAXQODA 2020 programından yararlanılmıştır. Analiz verileri Web of Science veri tabanından elde edilmiştir. Elde edilen bulguların “Sağlık kurumlarında performans” konusunda yapılacak olan çalışmalara yol gösterebileceği düşünülmektedir (Taşlı, M., vd., 2018: 37).

Bulgular

Web of Science veri tabanında sağlık hizmetlerinde performans kavramını ele alan çalışmalardan en çok atıf alan çalışmalar ve atıf sayıları Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1: Sağlık Hizmetlerinde Performans Kavramını Ele Alan En Çok Atıf Almış 10 Çalışma

Yazarlar	Yıl	Başlık	Atıf Sayısı WoS Core
Ewig, S vd.	2009	New perspectives on community-acquired pneumonia in 388 406 patients. Results from a nationwide mandatory performance measurement programme in healthcare quality	265
Fullman N vd.	2018	Measuring performance on the Healthcare Access and Quality Index for 195 countries and territories and selected subnational locations: a systematic analysis from the Global Burden of Disease Study 2016	263
Basu, S vd.	2012	Comparative Performance of Private and Public Healthcare Systems in Low- and Middle-Income Countries: A Systematic Review	239
Wang, YC vd.	2006	Performance evaluation of the GE healthcare eXplore VISTA dual-ring small-animal PET scanner	219
Karsh, BT vd.	2006	A human factors engineering paradigm for patient safety: designing to support the performance of the healthcare professional	182
Carlson, JJ vd.	2010	Linking payment to health outcomes: A taxonomy and examination of performance-based reimbursement schemes between healthcare payers and manufacturers	148
Yang, CC; Lin, CYY	2009	Does intellectual capital mediate the relationship between HRM and organizational performance? Perspective of a healthcare industry in Taiwan	141

Rosen, MA vd.	2008	Measuring Team Performance in Simulation-Based Training: Adopting Best Practices for Healthcare	131
Grigoroudis, E vd.	2012	Strategic performance measurement in a healthcare organisation: A multiple criteria approach based on balanced scorecard	126
Parmelli, E vd.	2011	The effectiveness of strategies to change organisational culture to improve healthcare performance: a systematic review	111

En çok atıf alan çalışmalar incelendiğinde çalışmaların ağırlıklı olarak sağlık hizmetleri kalitesini ele alan çalışmalar olduğu görülmektedir. Ewig vd. (2009) çalışmalarında ülke çapında uygulanan performans ölçüm programlarının sağlık hizmeti kalitesine olan etkisini incelemişlerdir. Çalışmaya 388 406 hasta dâhil edilmiştir. Fullman vd. (2018) çalışmalarında 195 ülke ve yerel bölge için sağlık hizmetlerine erişim ve kalite endeksinde performans ölçümünü ele almışlardır. Çalışma sistematik analiz çalışmasıdır. Basu vd. (2012) araştırmalarında düşük ve orta gelirli ülkelerde özel ve kamu sağlık sistemlerinin performansının karşılaştırmalı analizini sistematik bir şekilde incelemişlerdir. Wang vd. (2006) veterinerlik alanında yaptıkları çalışmada Pet hayvan tarayıcısının performans değerlendirmesini yapmışlardır. Karsh vd. (2006) hasta güvenliğinde mühendislik faktörünü kullanarak sağlık uzmanının performansını desteklemek için oluşturulan tasarımı ele almışlardır. Carlson vd. (2010) çalışmalarında sağlık hizmeti ödeyenler ve sunanlar arasındaki performansa dayalı geri ödeme sisteminin sınıflandırılmasını ve incelemesini yapmışlardır. Yang ve Lin (2009) çalışmalarını Tayvan'da yürütmüşlerdir. Entelektüel sermaye, insan kaynakları yönetimi ve kurumsal performans arasındaki ilişki ele alınmıştır. Rosen vd. (2008) sağlık hizmetlerinde uygulamaya dayalı eğitimde takım performansını ölçmeyi amaçlamışlardır. Grigoroudis vd. (2012) çalışmalarında sağlık kuruluşunda dengeli puan kartına göre stratejik performans ölçümünü ele almışlardır. Parmelli vd. (2011) sağlık hizmeti performansını iyileştirmek için organizasyon kültürünü değiştirme stratejilerinin etkinliği üzerinde durmuşlardır.

Kelime Analizi

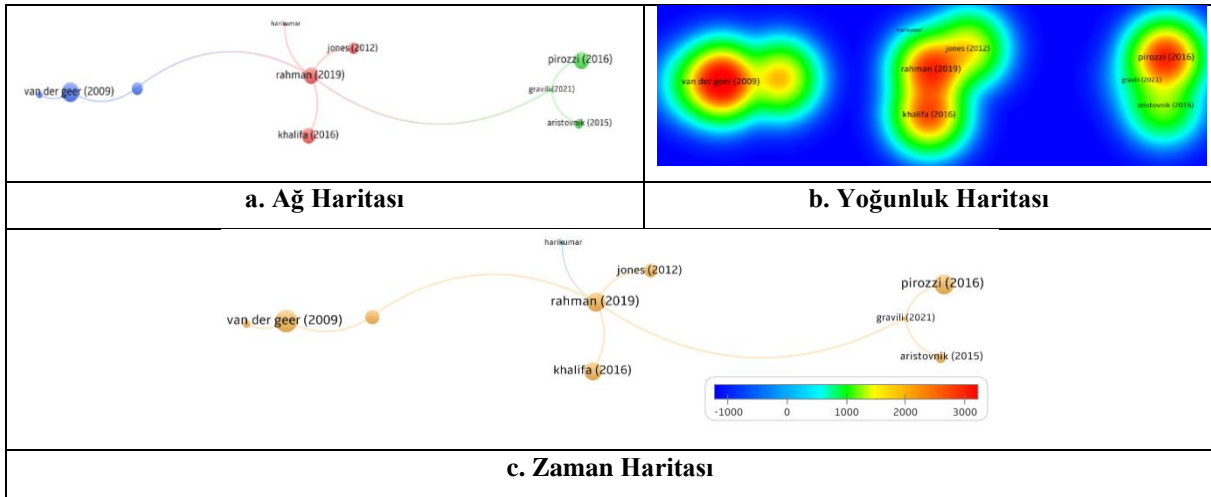
Kelime analizi bölümünde sağlık hizmetlerinde performans kavramının kelime bulutu ve kelime madenciliği analizleri yer almaktadır. Kelime bulutu (words cloud) kavramla ilgili en sık kullanılan kelimelerle oluşturulmuştur. Kelimelerin başlıklarda geçme sıklığı minimum 20 olarak ele alınmıştır. Dört ve üzeri harfli kelimeler çalışmaya dâhil edilmiştir. Söz birleştirme kelimeleri analizin dışında bırakılmıştır. Bu kısıtlar altında oluşturulan kelime bulutu Şekil 1'de verilmiştir. Şekle göre başlıklarda en sık yer alan kelimeler sağlık hizmetleri (healthcare), performans (performance), yönetim (management), sistem (system) ve sağlık (health) kelimeleri olduğu görülmektedir.

çerçeve (framework), akademik bildiri (paper) ve sağlık profesyonelleri (healthcare Professional) oluşturmaktadır. Şekil 2 b'de kelime madenciliği yoğunluk haritası verilmiştir. Yoğunluk haritası maviden kırmızıya olacak biçimde kelimelerin kullanım yoğunluğunu göstermektedir. Şekil incelendiğinde yöntem, organizasyon, uygulama, oran, yıl ve ilişki kelimelerinin yoğun olarak kullanıldığı görülmektedir. Şekil 2 c'de ise kelime madenciliğinin zaman haritası verilmiştir. Şekilde yer alan kelimelerin sağlık hizmetleri performansı kavramında en eski kullanımı 2013 yılına dayandığı görülmektedir. Orijinallik, ilk basamak sağlık hizmetleri terimlerinin daha güncel olduğu görülmektedir.

Atf Analizi (Citation)

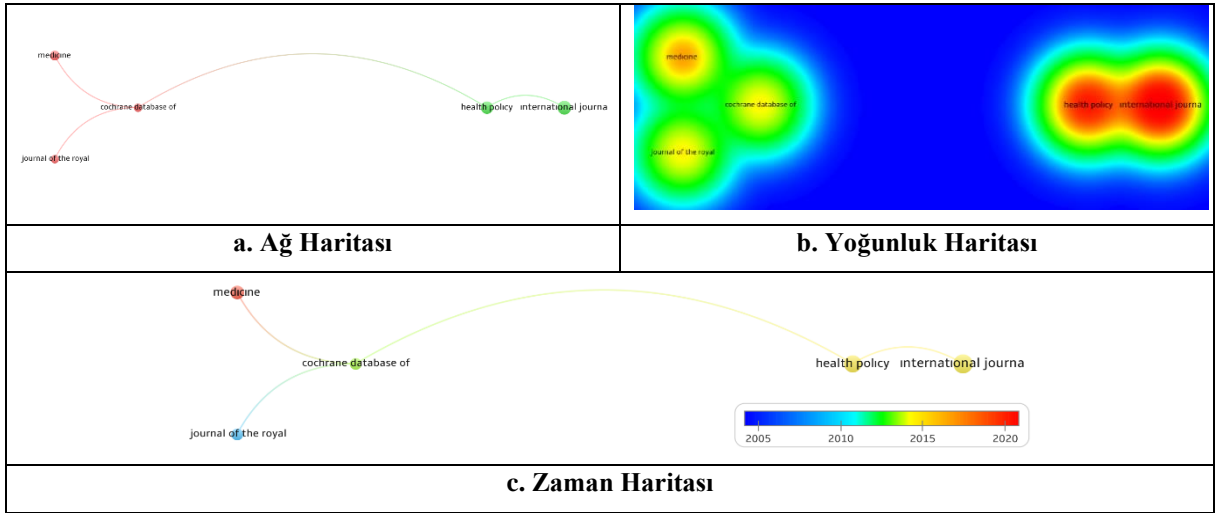
Atf analizi atf yapan ve atf yapılan belgeler arasındaki ilişkiyi incelemektedir (Kurutkan ve Orhan, 2018: 11). Atf analizi yapılırken VOSviewer programı kullanılmıştır. Atf analizi; dokümanlar, kaynaklar, yazarlar ve organizasyonlar olmak üzere 5 farklı alt başlıktan oluşmaktadır.

Şekil 3. Dokümanların Atf Analizi Ağ, Yoğunluk ve Zaman Haritaları

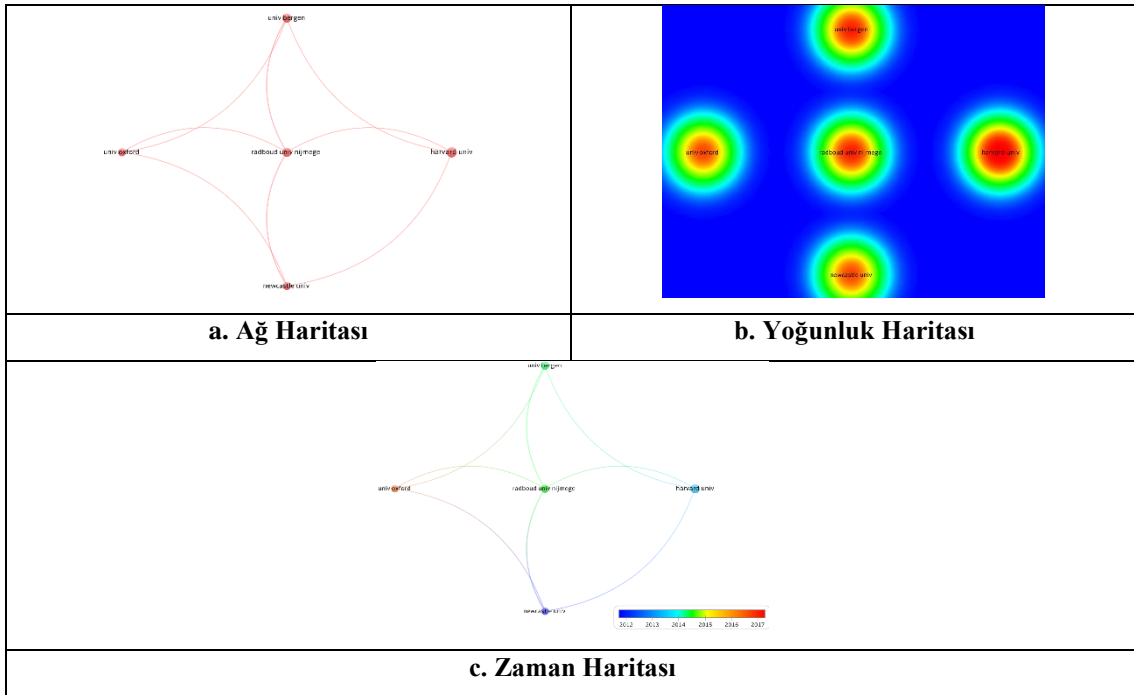
Şekil 3'te dokümanların atf analizi ağ, yoğunluk ve zaman haritaları gösterilmiştir. Dokümanların atf analizi için eşik değeri 0 alındığında 648 dokümandan hepsi eşik değeri karşılamaktadır. Şekil 3 a'da dokümanların ağ haritası verilmiştir. Ağ haritası incelendiğinde Van Der Geer (2009), Rahman (2019) ve Pirozzi (2016) arasındaki alıntı bağlantılarının yüksek olduğu görülmektedir. Şekil 3 b'de yer alan dokümanların yoğunluk haritasında üç ana küme olduğu görülmektedir. Van Der Geer (2009), Rahman (2019), Khalifa (2016) ve Pirozzi (2016) ile kurulan alıntılanma bağlantı yoğunluğunun fazla olduğu görülmektedir. Şekil 3 c'de yer alan zaman haritasına bakıldığında dokümanların güncel olduğu görülmektedir.

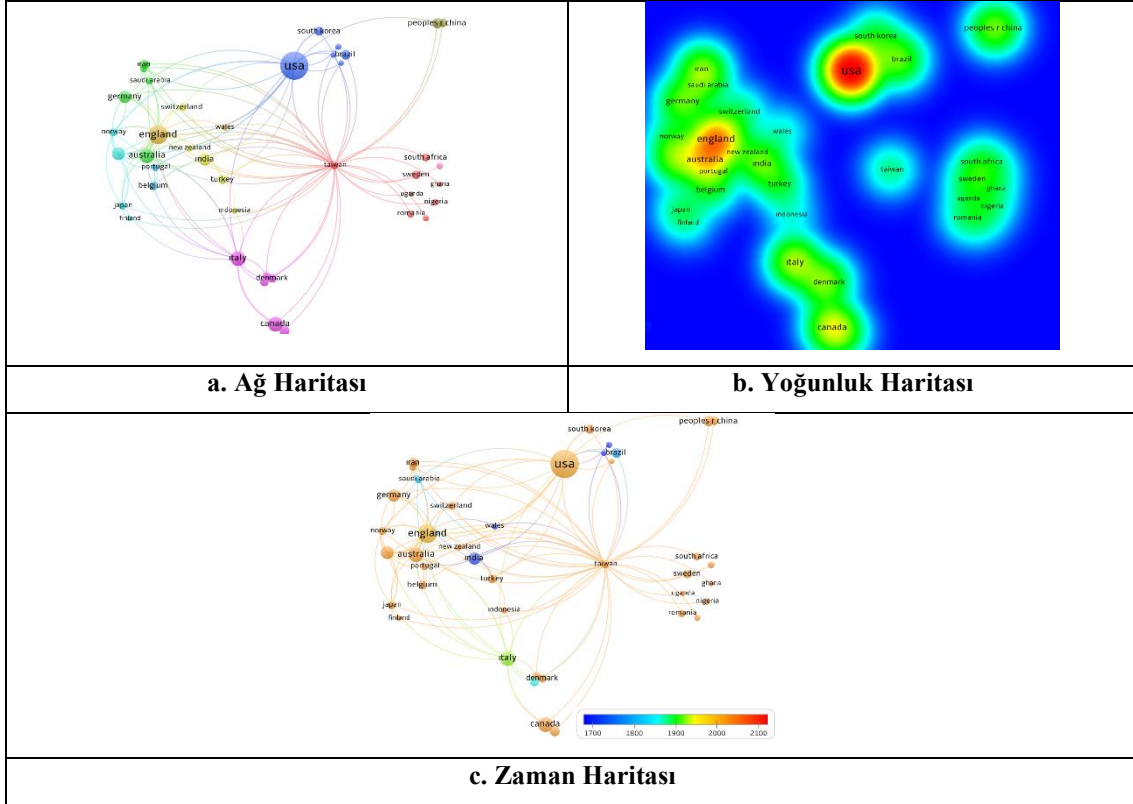
Şekil 4: Kaynakların Atıf Analizi Ağ, Yoğunluk ve Zaman Haritaları

Şekil 4’te kaynakların atıf analizi ağ, yoğunluk ve zaman haritaları gösterilmiştir. Kaynakların atıf analizi için eşik değeri 3 alındığında 461 kaynaktan 34’ü eşik değeri karşılamaktadır. Şekil 4 a’da kaynakların ağ haritası verilmiştir. Ağ haritasında Cochrane database ile Health policy arasındaki alıntı bağlantılarının yüksek olduğu görülmektedir. Şekil 4 b’de yer alan kaynakların yoğunluk haritasında iki ana küme olduğu görülmektedir. Health Policy ve International Journal ile kurulan alıntılanma bağlantı yoğunluğunun fazla olduğu görülmektedir. Şekil 4 c’de yer alan zaman haritasına bakıldığında en eski kaynağın 2010 yılına ait olduğu görülmektedir. Health Policy ve International Journal kaynaklarının güncel olduğu şekilden çıkarılmaktadır.

Şekil 5: Organizasyonların Atıf Analizi Ağ, Yoğunluk ve Zaman Haritaları

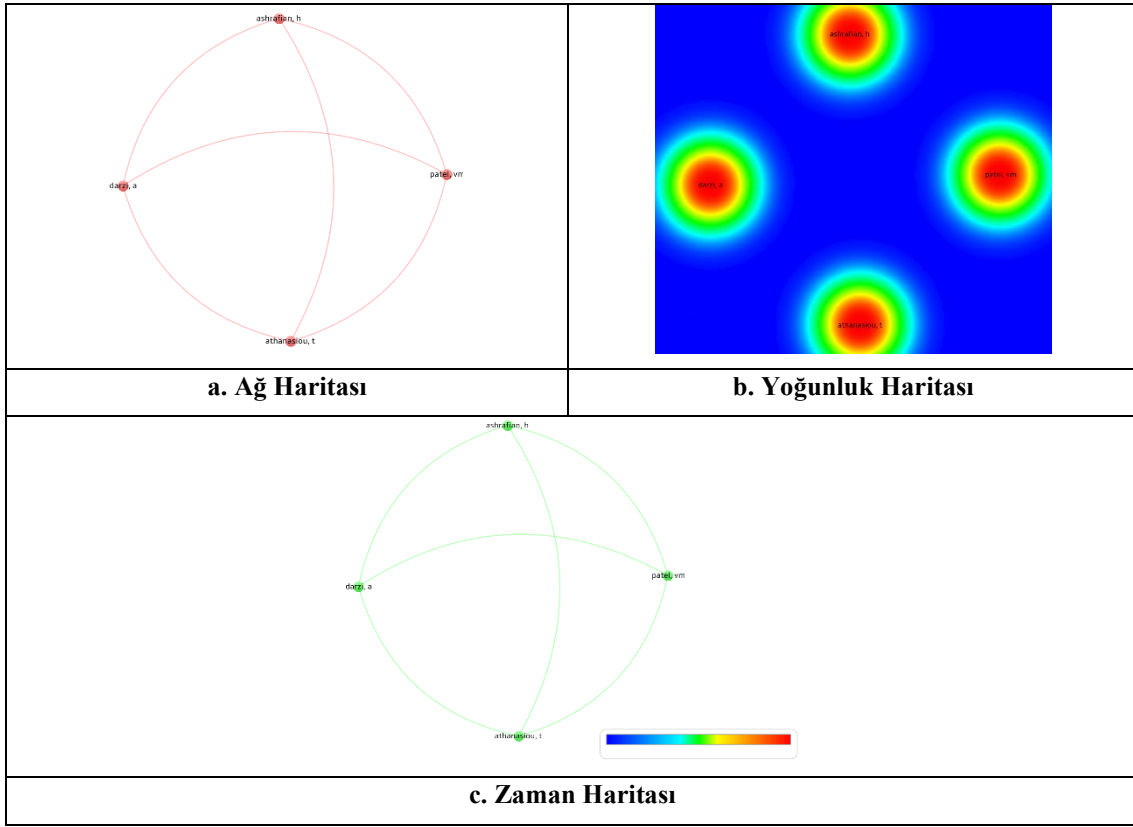
Şekil 5'te organizasyonların atıf analizi ağ, yoğunluk ve zaman haritaları gösterilmiştir. Organizasyonların atıf analizi için eşik değer 4 alındığında 1592 organizasyondan 31'i eşik değeri karşılamaktadır. Şekil 4 a'da yer alan organizasyonların ağ haritası incelendiğinde organizasyonlar arasındaki alıntı bağlantılarının yüksek olduğu görülmektedir. Şekil 5 b'de yer alan organizasyonların yoğunluk haritasında dört ana küme olduğu görülmektedir. Şekil 5 c'de yer alan zaman haritasına bakıldığında kavramla ilgili çalışan en eski organizasyonun 2012 yılına ait olduğu görülmektedir.

Şekil 6: Ülkelerin Atıf Analizi Ağ, Yoğunluk ve Zaman Haritaları

Şekil 6'da ülkelerin atıf analizi ağ, yoğunluk ve zaman haritaları gösterilmiştir. Ülkelerin atıf analizi için eşik değer 5 alındığında 107 ülkeden 44'ü eşik değeri karşılamaktadır. Şekil 6 a'da yer alan ülkelerin ağ haritası incelendiğinde dokuz grup olduğu görülmektedir. ABD, İngiltere, Almanya, Norveç, Portekiz, İtalya, Hindistan, Tayvan ve Çin arasındaki alıntı bağlantılarının yüksek olduğu görülmektedir. Şekil 6 b'de yer alan ülkelerin yoğunluk haritasında altı ana küme olduğu görülmektedir. ABD, İngiltere ve Avustralya ile kurulan alıntılanma bağlantı yoğunluğunun fazla olduğu görülmektedir. Şekil 6 c'de yer alan zaman haritasına bakıldığında kavramla ülkelerin tüm zamanlarda çalışmış olduğu görülmektedir.

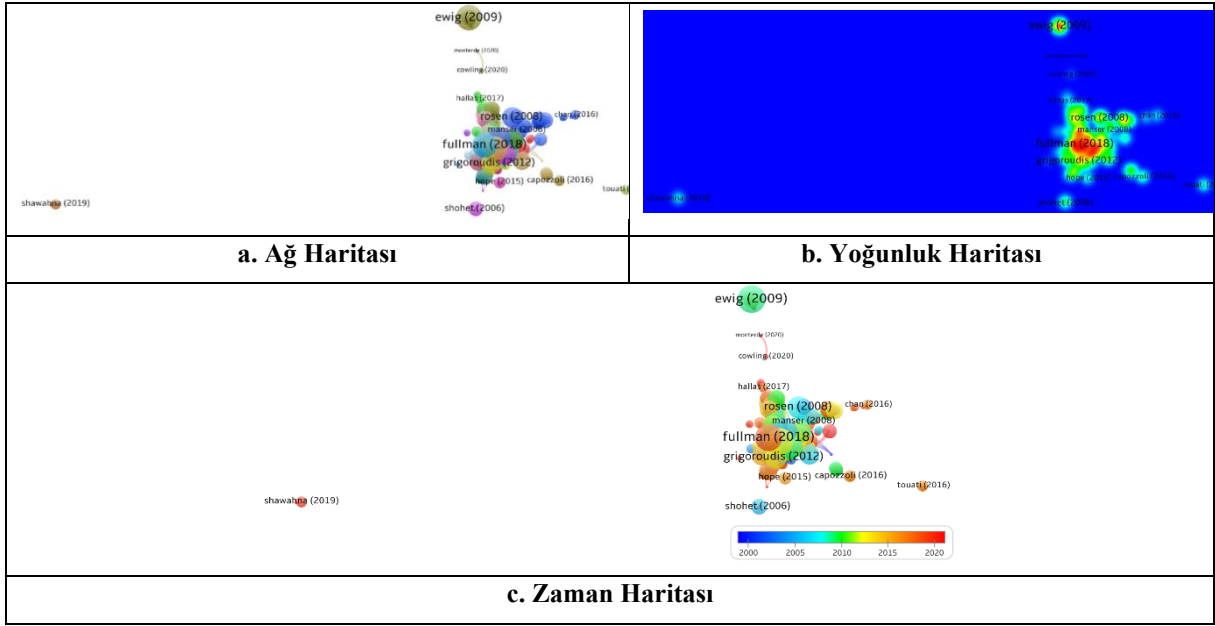

Şekil 7: Yazarların Atıf Analizi Ağ, Yoğunluk ve Zaman Haritaları

Şekil 7’de yazarların atıf analizi ağ, yoğunluk ve zaman haritaları gösterilmiştir. Yazarların atıf analizi için eşik değeri 4 alındığında 3481 yazardan 16’sı eşik değeri karşılamaktadır. Şekil 6 a’da ülkelerin ağ haritasında yazarlar arasındaki işbirliği ağının kuvvetli olduğu görülmektedir. Şekil 7 b’de yazarların yoğunluk haritası verilmiştir. Şekilde dört ana küme olduğu görülmektedir. Şekil 7 c’de yer alan zaman haritasına bakıldığında kavramla yazarların tüm zamanlarda çalışmış olduğu görülmektedir.

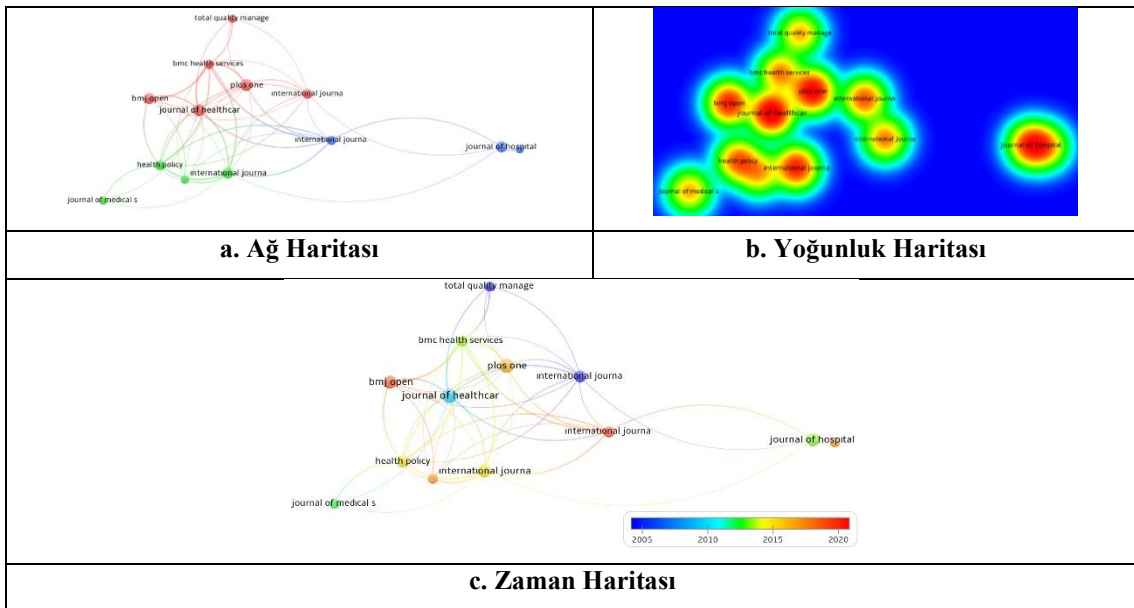
Bibliyografik Eşleştirme (Bibliographic-Coupling)

Bibliyografik eşleştirme, bir ya da daha fazla kaynağın iki yayın tarafından ortak kullanımını ifade etmektedir (Kurutkan ve Orhan, 2018: 11). Bibliyografik eşleştirme analizi yapılırken VOSviewer programı kullanılmıştır. Bibliyografik eşleştirme analizi; dokümanlar, kaynaklar, yazarlar ve organizasyonlar olmak üzere 5 farklı alt başlıktan oluşmaktadır.

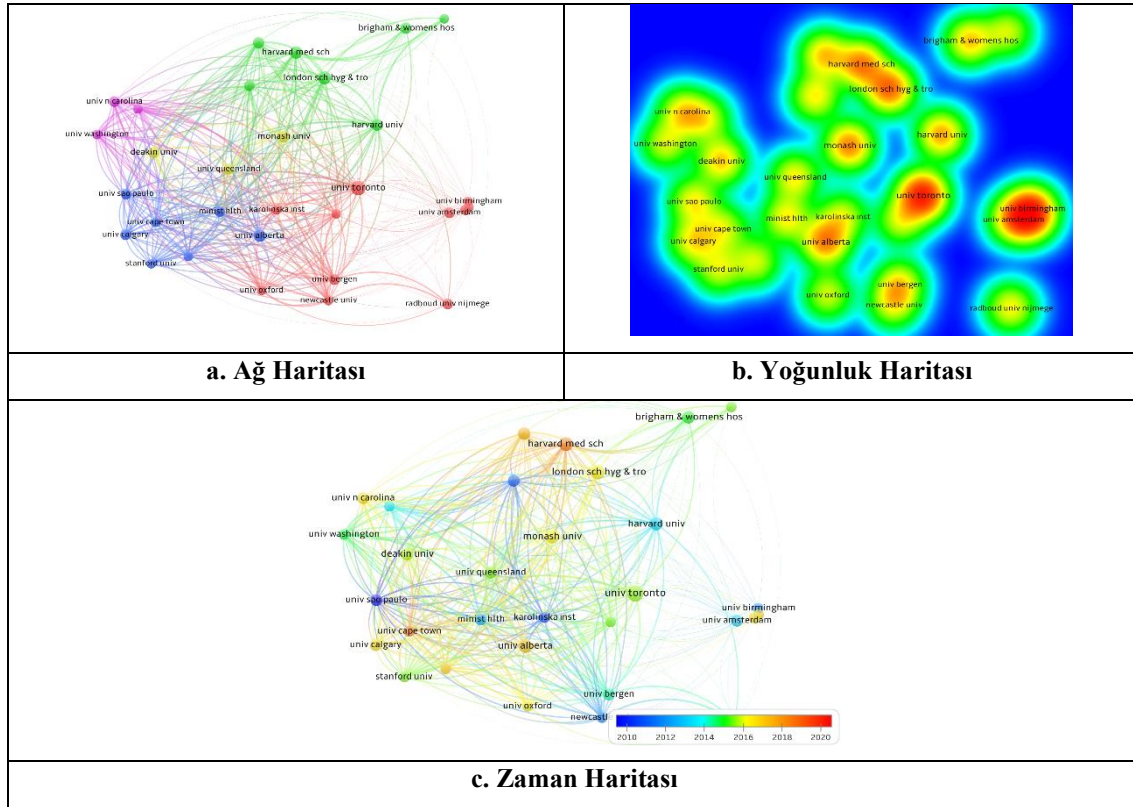
Şekil 8: Dokümanların Bibliyografik Eşleştirme Ağ, Zaman ve Yoğunluk Haritası

Şekil 8’de dokümanların bibliyografik eşleştirme analizi ağ, yoğunluk ve zaman haritaları gösterilmiştir. Dokümanların bibliyografik eşleştirme için eşik değeri 0 alındığında 648 dokümandan hepsi eşik değeri karşılamaktadır. Şekil 8 a’da dokümanların bibliyografik eşleştirme ağ haritası incelendiğinde Ewig (2009), Fullman (2018), Rosen (2008), Grigoroudis (2012) ve Sholet (2006) arasındaki alıntı bağlantılarının yüksek olduğu görülmektedir. Şekil 8 b’de dokümanların bibliyografik eşleştirme yoğunluk haritası incelendiğinde iki ana küme olduğu görülmektedir. Fullman (2018) ve Grigoroudis (2012) ile kurulan alıntılanma bağlantı yoğunluğunun fazla olduğu görülmektedir. Şekil 8 c’de yer alan zaman haritasına bakıldığında dokümanların bibliyografik eşleştirme analizine göre 2000-2020 yılları arasında yayınlanan dokümanlardan oluştuğu görülmektedir.

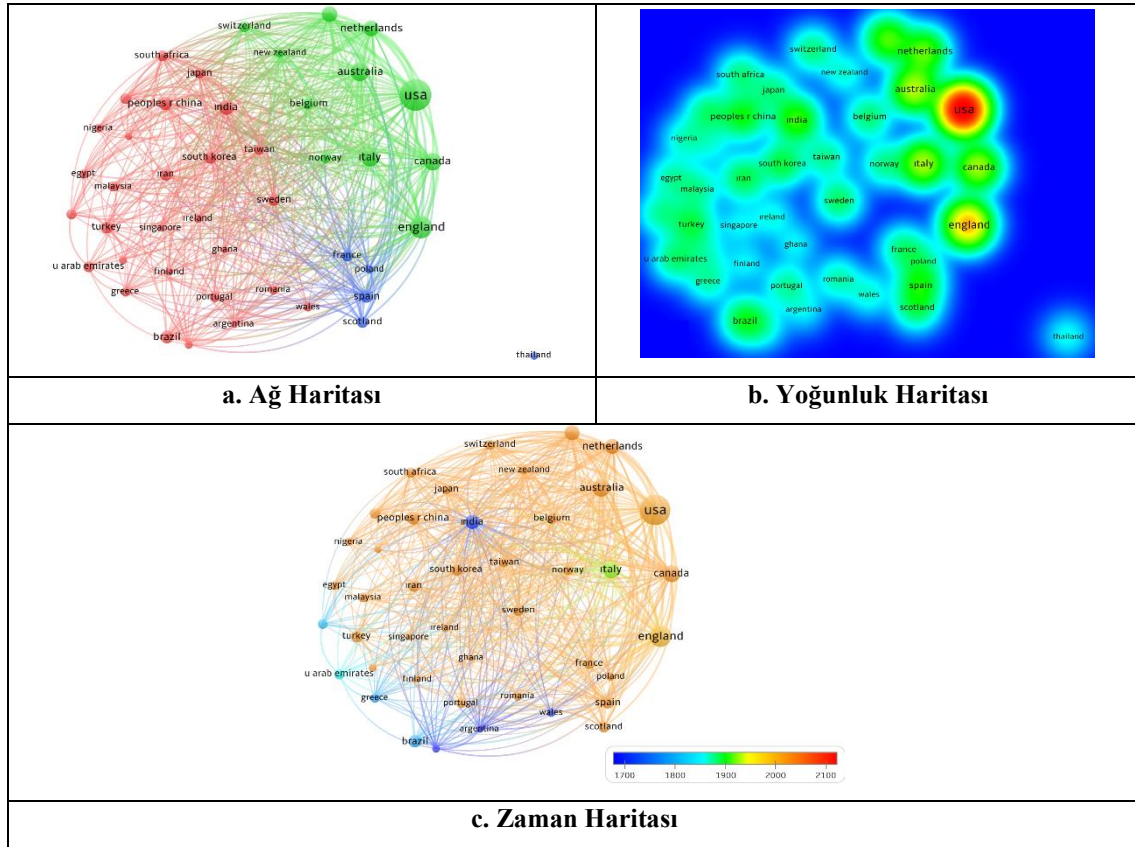
Şekil 9: Kaynakların Bibliyografik Eşleştirme Ağ, Zaman ve Yoğunluk Haritası

Şekil 9’da kaynakların bibliyografik eşleştirme analizi ağ, yoğunluk ve zaman haritaları gösterilmiştir. Kaynakların bibliyografik eşleştirme için eşik değer 5 alındığında 461 kaynaktan 14’ü eşik değeri karşılamaktadır. Şekil 9 a’da kaynakların bibliyografik eşleştirme ağ haritası incelendiğinde üç ana gruptan oluştuğu görülmektedir. Şekil 9 b’de kaynakların bibliyografik eşleştirme yoğunluk haritası verilmiştir. Şekilde iki ana küme olduğu görülmektedir. Journal of Hospital, Journal of Healthcare ve Plos One ile kurulan alıntılanma bağlantı yoğunluğunun fazla olduğu görülmektedir. Şekil 9 c’de yer alan zaman haritasına bakıldığında kaynakların bibliyografik eşleştirme analizine göre 2005-2020 yılları arasında yayınlanan kaynaklardan oluştuğu görülmektedir.

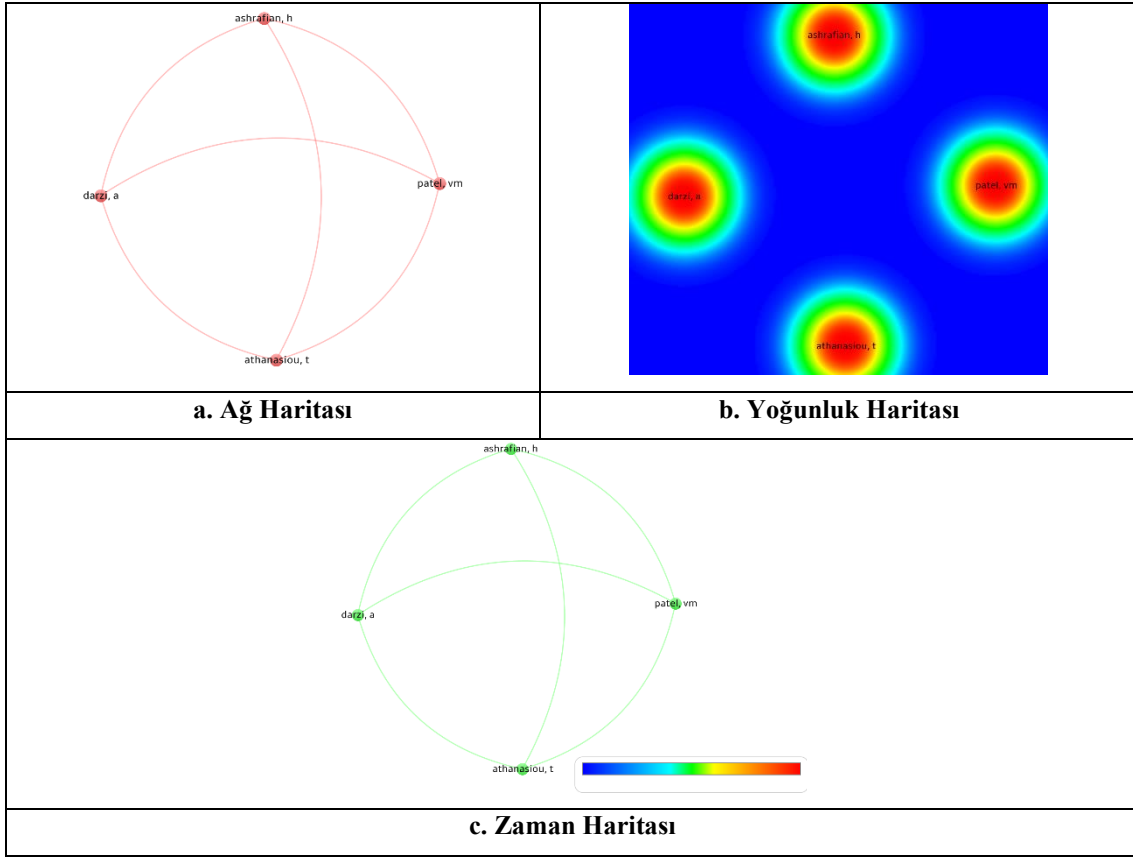
Şekil 10: Organizasyonların Bibliyografik Eşleştirme Ağ, Zaman ve Yoğunluk Haritası

Şekil 10’da organizasyonların bibliyografik eşleştirme analizi ağ, yoğunluk ve zaman haritaları gösterilmiştir. Organizasyonların bibliyografik eşleştirme için eşik değer 5 alındığında 1592 organizasyondan 31’i eşik değeri karşılamaktadır. Şekil 10 a’da yer alan organizasyonların bibliyografik eşleştirme ağ haritasının beş ana gruptan oluştuğu ve organizasyonların birbiriyle bağlantılarının kuvvetli olduğu görülmektedir. Şekil 10 b’de organizasyonların bibliyografik eşleştirme yoğunluk haritası verilmiştir. Şekilde dört ana küme olduğu görülmektedir. University of Birmingham, University of Amsterdam ve University of Toronto ile kurulan alıntılanma bağlantı yoğunluğunun fazla olduğu görülmektedir. Şekil 10 c’de yer alan zaman haritasına bakıldığında organizasyonların bibliyografik eşleştirme analizine göre 2010-2020 yılları arasında yayınlanan yayınlardan oluştuğu görülmektedir.

Şekil 11: Ülkelerin Bibliyografik Eşleştirme Ağ, Zaman ve Yoğunluk Haritası

Şekil 11’de ülkelerin bibliyografik eşleştirme analizi ağ, yoğunluk ve zaman haritaları gösterilmiştir. Ülkelerin bibliyografik eşleştirme için eşik değer 5 alındığında 107 ülkeden 44’ü eşik değeri karşılamaktadır. Şekil 11 a’da ülkelerin bibliyografik eşleştirme ağ haritasında üç ana küme olduğu ve ülkelerin birbirleriyle olan ilişki ağının kuvvetli olduğu görülmektedir. Ağ haritasında ABD (USA), Kanada (Canada), İngiltere (England) ve Avustralya (Australia) ile kurulan alıntı bağlantılarının yüksek olduğu görülmektedir. Şekil 10 b’de ülkelerin bibliyografik eşleştirme yoğunluk haritası verilmiştir. ABD (USA) ile kurulan alıntılanma bağlantı yoğunluğunun fazla olduğu görülmektedir. Şekil 10 c’de yer alan zaman haritasına bakıldığında ülkelerin bibliyografik eşleştirme analizine göre tüm zamanlarda kavramla ilgili yayınlanan çalışmaların olduğu görülmektedir.

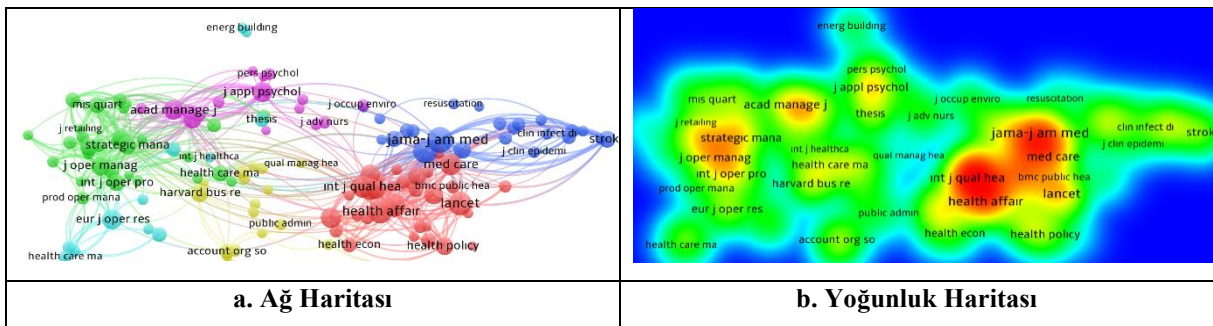

Şekil 12: Yazarların Bibliyografik Eşleştirme Ağ, Zaman ve Yoğunluk Haritası

Şekil 12’de yazarların bibliyografik eşleştirme analizi ağ, yoğunluk ve zaman haritaları gösterilmiştir. Yazarların bibliyografik eşleştirme için eşik değeri 4 alındığında 3481 yazarın 6’sı eşik değeri karşılamaktadır. Şekil 10 a’da yazarların bibliyografik eşleştirme ağ haritasında dört yazar arasındaki alıntı bağlantısının kuvvetli olduğu görülmektedir. Şekil 10 b’de yazarların bibliyografik eşleştirme yoğunluk haritası verilmiştir. Şekilde dört ana küme olduğu görülmektedir. Şekil 10 c’de yer alan zaman haritası gösterilmiştir.

Ortak Atıf Analizi (Co-citation Analysis)

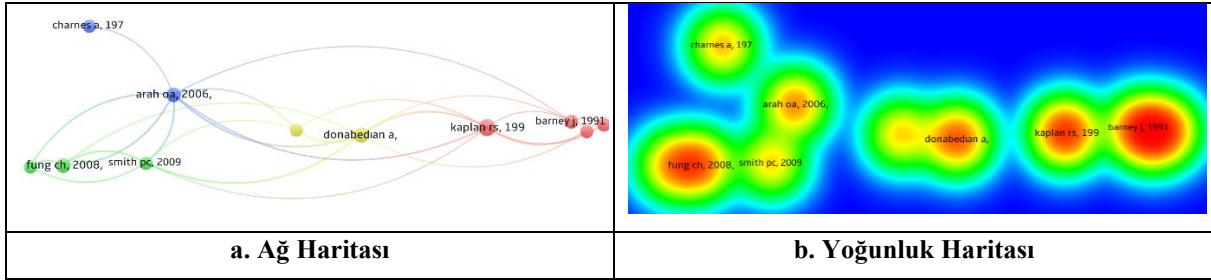
Ortak atıf analizi, atıf yapılan iki belgenin analizini içermektedir (Kurutkan ve Orhan, 2018: 11). Ortak atıf analizi yapılırken VOSviewer programı kullanılmıştır. Ortak atıf analizi; kaynaklar, referanslar ve yazarlar olmak üzere 3 farklı alt başlıktan oluşmaktadır.

Şekil 13: Kaynakların Ortak Atıf Ağ ve Yoğunluk Haritası

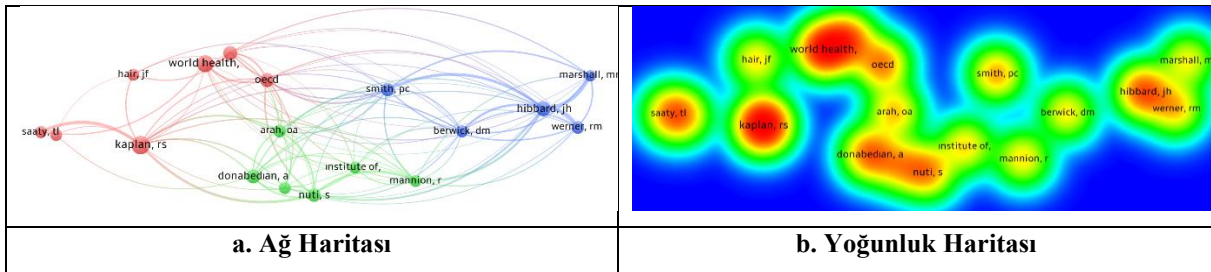

Şekil 13'te alıntı yapılan kaynakların ağ ve yoğunluk haritaları verilmiştir. Yazarların bibliyografik eşleştirme için eşik değer 20 alındığında 9056 kaynaktan 136'sı eşik değeri karşılamaktadır. Şekil 13 a'da yer alan ağ haritasına bakıldığında kaynakların altı ana grupta alıntılındığı görülmektedir. Şekil 13 b'de yer alan yoğunluk haritasına bakıldığında JAMA, Internal Journal for Quality in Health Care, Medical Care ve Health Affairs ile kurulan ortak atıf alıntılanma yoğunluğunun yüksek olduğu görülmektedir.

Şekil 14: Referansların Ortak Atıf Ağ ve Yoğunluk Haritası

Şekil 14'te alıntı yapılan referansların ağ ve yoğunluk haritaları verilmiştir. Referansların bibliyografik eşleştirme için eşik değer 10 alındığında 20516 referanstan 11'i eşik değeri karşılamaktadır. Şekil 14 a'da yer alan ağ haritasına bakıldığında referansların dört ana grupta alıntılındığı görülmektedir. Şekil 14 b'de yer alan yoğunluk haritasına bakıldığında Barney J. (1991) ile kurulan ortak atıf alıntılanma yoğunluğunun yüksek olduğu görülmektedir.

Şekil 15: Yazarların Ortak Atıf Ağ ve Yoğunluk Haritası

Şekil 15'te alıntı yapılan yazarların ağ ve yoğunluk haritaları verilmiştir. Yazarların bibliyografik eşleştirme için eşik değer 20 alındığında 15840 yazardan 19'u eşik değeri karşılamaktadır. Şekil 15 a'da yer alan ağ haritasına bakıldığında yazarların üç ana grupta alıntılındığı görülmektedir. Şekil 15 b'de yer alan yoğunluk haritasına bakıldığında Kaplan RS ve World Health Organization ile kurulan ortak atıf alıntılanma yoğunluğunun yüksek olduğu görülmektedir.

Sonuç

Çalışmada sağlık hizmetlerinde performans kavramı kelime bulutu, kelime madenciliği, atıf analizi, bibliyografik eşleştirme ve ortak atıf analizi yöntemlerinden yararlanılmıştır. Atıf analizi ve bibliyografik eşleştirme analizlerinde yazarlar, dokümanlar, kaynaklar, ülkeler ve organizasyonlar analizi yapılmıştır.

Ortak atıf analizinde ise yazarlar, kaynaklar ve ülkeler analizi yapılmıştır. Analiz sonuçlarına göre kavrama en çok katkı sağlayan çalışmanın Ewig vd, (2009) olduğu görülmüştür. Dokümanların atıf analizi sonuçlarına göre Van Der Geer (2009), bibliyografik eşleştirme analizine göre Ewig (2009) alıntı bağının kuvvetli olduğu görülmektedir. Yazarların atıf analizi ve bibliyografik eşleştirme sonuçlarına göre yazarlar arasındaki alıntılanma bağının kuvvetli olduğu görülmektedir. Ortak atıf analizi sonuçlarına göre Kaplan R.S. ve World Health Organization ile kurulan alıntı bağının kuvvetli olduğu görülmektedir. En sık yer alan kelimeler sağlık hizmetleri (healthcare), performans (performance), yönetim (management), sistem (system) ve sağlık (health) kelimeleri olduğu görülmektedir.

Literatürde yer alan sağlık hizmetlerinde performans kavramının bibliyometrik analiz çalışmalarına bakıldığında daha dar ve kapsayıcı olmadıkları görülmüştür. Bu çalışma ise literatürde yer alan çalışmalara kıyasla daha uzun zaman aralığını ele aldığı için daha kapsayıcı, 2020 yılına kadar olan çalışmaları ele aldığı için daha güncel olduğunu söylemek mümkündür.

Sağlık hizmetlerinde performans yönetimi ile ilgili çalışma yapacaklar araştırma sonuçlarından yararlanabilir. Bu analizlerin sonuçları kavramla ilgili okuma listesi niteliği taşımaktadır. Bu çalışma kavrama ilgi duyan ve kavramla ilgili çalışma yapacak araştırmacılara yol gösterici niteliktedir.

Yazar Katkıları: Bu çalışmanın tüm bölümlerinde iki yazar ortak katkı sağlamıştır.

Çıkar Beyanı: Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Akın, S., Kurutkan, MN. (2021). Hasta memnuniyeti kavramının bibliyometrik analiz yöntemi ile incelenmesi. *Sağlık Akademisyenleri Dergisi*, 8(1):71-84.
- Basu, S., Andrews, J., Kishore, S., Panjabi, R., & Stuckler, D. (2012). Comparative performance of private and public healthcare systems in low-and middle-income countries: a systematic review. *PLoS med*, 9(6), e1001244.
- Bozdemir, E., ve Taşlı, M. (2018). Hastalık maliyet analizinin bibliyometrik ve doküman açısından incelemesi. *Konuralp Tıp Dergisi*, 10(3), 408-419.
- Bovaird, T. (1996). The political economy of performance measurement. *Organizational Performance and Measurement in the Public Sector: Toward Service, Effort and Accomplished Reporting*, Quorum Books, Westport, 145-165.
- Carlson, J. J., Sullivan, S. D., Garrison, L. P., Neumann, P. J., & Veenstra, D. L. (2010). Linking payment to health outcomes: a taxonomy and examination of performance-based

- reimbursement schemes between healthcare payers and manufacturers. *Health policy*, 96(3), 179-190.
- Ewig, S., Birkner, N., Strauss, R., Schaefer, E., Pauletzki, J., Bischoff, H., ... & Hoeffken, G. (2009). New perspectives on community-acquired pneumonia in 388 406 patients. Results from a nationwide mandatory performance measurement programme in healthcare quality. *Thorax*, 64(12), 1062-1069.
- Fullman, N., Yearwood, J., Abay, S. M., Abbafati, C., Abd-Allah, F., Abdela, J., ... & Chang, H. Y. (2018). Measuring performance on the Healthcare Access and Quality Index for 195 countries and territories and selected subnational locations: a systematic analysis from the Global Burden of Disease Study 2016. *The Lancet*, 391(10136), 2236-2271.
- Grigoroudis, E., Orfanoudaki, E., & Zopounidis, C. (2012). Strategic performance measurement in a healthcare organisation: A multiple criteria approach based on balanced scorecard. *Omega*, 40(1), 104-119.
- Islam, R., bin Mohd Rasad, S. (2006). Employee performance evaluation by the AHP: A case study. *Asia Pacific Management Review*, 11(3).
- Karsh, B. T., Holden, R. J., Alper, S. J., & Or, C. K. L. (2006). A human factors engineering paradigm for patient safety: designing to support the performance of the healthcare professional. *BMJ Quality & Safety*, 15(suppl 1), i59-i65.
- Kesgin, C. & Topuzoğlu, A. (2006). Sağlık tanımı: Başa çıkma. *Journal of Istanbul Kultur University*, 4(3), 47-49.
- Kurutkan, M. N., & Orhan, F. (2018). Sağlık politikası konusunun bilim haritalama teknikleri ile analizi. *İKSAD Yayınları*.
- Pasqualine, A., Plytiuk, C. F., da Costa, S. E. G., & de Lima, E. P. (2012). Performance Management in Healthcare: A bibliometric review. In *IIE Annual Conference. Proceedings* (p. 1). Institute of Industrial and Systems Engineers (IISE).
- Parmelli, E., Flodgren, G., Beyer, F., Baillie, N., Schaafsma, M. E., & Eccles, M. P. (2011). The effectiveness of strategies to change organisational culture to improve healthcare performance: a systematic review. *Implementation Science*, 6(1), 1-8.
- Pritchard, A. (1969). Statistical Bibliography or Bibliometrics. *Journal of Documentation*, 25(4), 348-149.
- Rosen, M. A., Salas, E., Wilson, K. A., King, H. B., Salisbury, M., Augenstein, J. S., ... & Birnbach, D. J. (2008). Measuring team performance in simulation-based training: adopting best practices for healthcare. *Simulation in Healthcare*, 3(1), 33-41.
- Shang, K.C. (2004). The effects of logistics measurement capability on performance. *Asia Pacific Management Review*, 9(4), 671-687.
- Sim, J. & Wright, C. (2000). Research in healthcare. *Eastbourne: Stanley Thomas Publishers*.
- Taşlı, M., Veli, M., Han, H. (2018). İlişki Yönetimi. Kurutkan N., Orhan F. (Ed.), *Kalite Prensiplerinin Görsel Haritalama Tekniklerine Göre Bibliyometrik Analizi* içinde (s.15-76). *Sage Yayıncılık San. Tic. ve Ltd. Şti*.

- Tatar, M. (2007). Sağlık sisteminin performansını ölçme süreci. Ateş, H., Kırılmaz, H. & Aydın, S. (Ed.), *Sağlık Sektründe Performans Yönetimi: Türkiye Örneği*, Asil Yayınları, Ankara.
- Wang, Y., Seidel, J., Tsui, B. M., Vaquero, J. J., & Pomper, M. G. (2006). Performance evaluation of the GE healthcare eXplore VISTA dual-ring small-animal PET scanner. *Journal of Nuclear Medicine*, 47(11), 1891-1900.
- WHO (World Health Organization)(2000) *The World Health Report, Health Systems: Improving Performance*, World Health Organization Publishing, Geneva.
- Yang, C. C., & Lin, C. Y. Y. (2009). Does intellectual capital mediate the relationship between HRM and organizational performance? Perspective of a healthcare industry in Taiwan. *The International Journal of Human Resource Management*, 20(9), 1965-1984.